

Comissió de Comptabilitat



Comptabilitat i pimes: situacions quotidianes (I)

JOSÉ CARLOS OJEDA VICENTE
Membre de la Comissió de Comptabilitat
ojeda@economistes.com



En el nostre dia a dia professional convivim amb situacions que, essent de llei, sorprèn que donem per fet que són així, que així s'han d'acceptar i que, per tant, no han de ser objecte d'anàlisi crítica, almenys sobre l'ús retorçat que d'aquestes situacions de llei sovint es fa per part dels socis d'una empresa. Es tracta de situacions reals, per viscudes, que poques vegades surten a la llum en ponències o en cursos, però que tot economista mercantilista i comptable ha de tenir present perquè en algun moment del seu exercici professional les patirà.

En les següents línies farem un breu esbós d'una d'aquestes situacions quotidianes, amb l'únic propòsit de motivar la reflexió del lector, sentit crític que entenem ha d'imperar en tot economista, i posar en relleu i en valor la funció de formació dels col·legis professionals, com a principal instrument per a superar els obstacles que ens sorgeixin.

Nomenament d'auditor pel registrador mercantil a sol·licitud de socis que representin almenys el 5 % del capital social

Quan el legislador va preveure aquest dret, en l'actualitat regulat a l'apartat 2 de l'art. 265 de la Llei de Societats de Capital (LSC), sens dubte tractava de donar justa protecció als socis minoritaris que, sovint, veuen encerclats els seus drets pels socis majoritaris, els qui, a més, normalment són els que porten la gestió de la societat.

Però aquesta lloable norma, que és de freqüent aplicació a societats petites que, pels paràmetres de sumes de balanç, xifra de negoci i personal, no estan subjectes a auditoria obligatòria, té, a nivell d'aplicació, les seves arestes. El peticionari de l'auditoria, en general, no sap ben bé el que demana ni quin és l'abast de l'informe d'auditoria, sinó que, per norma general, el que busca és simplement inquietar o pressionar el soci majoritari perquè li compri les seves participacions o accedeixi a facilitar-li algun tipus de privilegi no estrictament vinculat a la tinença d'un determinat

nombre de participacions. Tant és així que quan el soci majoritari accedeix a la petició del minoritari, aquest sense cap rubor renuncia a la realització d'aquesta auditoria que jutjava tan necessària.

Enmig d'aquest sense sentit es troba l'auditor designat pel registrador que ha de convèncer la societat en qüestió perquè li faciliti la tasca, i això a un preu sempre discutit.

El registrador va més enllà; en primer lloc, fixa un preu/hora en funció de les estadístiques de l'ICAC, preu que està desfasat (a títol d'exemple, per baix del preu/hora del mecànic en un concessionari d'automòbils), i, a més, precisa un termini d'execució d'un mes a partir del nomenament, termini que està en total contradicció amb la previsió de l'article 269 de la LSC que, com és sabut, assenyala que l'auditor de comptes disposarà com a mínim del termini d'un mes per presentar el seu informe, a partir del moment en què li fossin lliurats els comptes anuals signats pels administradors.

Parteix el registrador d'un error de base, ja que la societat en qüestió, com tantes altres, no té formulats els seus comptes anuals com a màxim el 31 de març de cada exercici, com assenyala la Llei, sinó que ho fa normalment amb retard, siguin els comptes o no objecte d'auditoria. Aquesta manca de realisme obliga l'auditor a sol·licitar del registrador la concessió de pròrrogues per poder finalitzar el treball, pròrrogues que, sovint, són discutides



La manca d'una adequada interlocució amb l'empresa provoca que els molts ajustaments en comptabilitat i mencions en la memòria proposats per l'auditor no siguin acceptats per la societat

—cal pensar per no enteses en el seu fonament i raó de ser.

Si finalment, i superats tots els esculls, fos possible realitzar el treball, ens trobarem habitualment amb uns comptes anuals incomplets, inconcrets i adotzenats, obtinguts d'una comptabilitat deficient en la qual l'aparença formal de bon dret només ve donada per la utilització del Pla General de Comptabilitat (PGC) en quant a la numeració dels comptes, que no en l'observança d'allò fonamental, les normes de valoració i el compliment dels principis comptables.

La manca d'una adequada interlocució amb l'empresa provoca que els molts ajustaments en comptabilitat i mencions en la memòria proposats per l'auditor no siguin acceptats per la societat que, en puritat, hauria d'incorporar-los a la comptabilitat i, per tant, als comptes anuals, obligant, per tant, l'auditor a emetre informe amb opinió modificada per excepcions i limitacions.

En general, i encara que costi admetre-ho, la cultura comptable a les pimes és manifestament millorable. Per comptes anuals s'entenen "els papers" que proporciona "el programa" de comptabilitat que normalment compensa saldos deutors i creditors, i que proporciona uns textos a incorporar en la memòria que no tenen cap relació amb la realitat concreta d'aquesta empresa i exercici. Com a gran aportació operativa del "programa", s'incorpora un tractament tipus Excel amb possibilitat de moure, esborrar o remunerar assentaments del Diari, base dels comptes anuals.

L'opció que té l'auditor d'emetre informe amb opinió denegada, encara que hi hagi base per a això, es procura eludir, això per raó que no sempre els Registres Mercantils, en aquests casos —situacions quotidianes—, admeten el dipòsit de comptes, i en tal supòsit la societat, fins i tot sent viable, es veuria abocada, finalment, a la dissolució. És a dir, el que va començar per una disputa entre socis finalitzaria amb el tancament administratiu de l'empresa. ■